

Oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelma

Seuraavassa kuvataan Haapaveden kaupungin perusopetuksen ohjaussuunnitelma. Ohjauksella tarkoitetaan henkilökohtaisen kasvun tukemista, opintojen ohjausta sekä ura- ja jatko-opinto-ohjausta. Ohjaustoiminnan tulee jatkua yhtenäisesti koko perusopetuksen ajan siten, että kaikki ohjaustyöhön osallistuvat opettajat toimivat yhteistyössä oppilaan opintopolun aikana ja opiskelun nivelkohdissa. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on edistää koulutyön tuloksellisuutta, lisätä hyvinvointia koulussa sekä ehkäistä syrjäytymistä. Sen avulla edistetään myös koulutuksellista, etnistä ja sukupuolten välistä tasa-arvoa.

Oppilaan turvallista siirtymistä opintopolun nivelvaiheissa tuetaan opinto-ohjaajien ja toisen asteen oppilaitosten ohjauksesta vastaavien opinto-ohjaajien sekä opettajien välisellä yhteistyöllä, joka ylittää oppilaitosten ja kouluasteiden väliset rajat.

1.-6. luokkalaisten opetussuunnitelman mukaisesta ohjauksesta vastaa luokanopettaja, kun taas 7.-9. luokkalaisten ohjauksesta vastaavat oman roolinsa mukaisesti opinto-ohjaajat, luokanvalvojat, erityisopettajat, aineenopettajat sekä muu henkilökunta. Ohjaus on koko koulun tehtävä ja sitä tarjotaan oppilaalle systemaattisesti sekä yksilölliset tarpeet huomioiden.

Vuosiluokilla 1–2

- Oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa.
- Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa.

Vuosiluokilla 3–6

- Oppilaanohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä.
- Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa.

Vuosiluokilla 7–9

- Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajilla.

OHJAUKSEN PAINOPISTEET, RAKENTEET, TOIMINTATAVAT JA YMPÄRISTÖT

Painopisteet vuosiluokilla 1-2

- Esiopetuksesta perusopetukseen siirtymisen tukeminen esimerkiksi joustavien esi- ja alkuopetuksen menetelmien avulla
- Koulunkäyntiin ja oppimiseen liittyvien taitojen kehittäminen
- Kannustaminen vastuuseen koulunkäynnistä ja koulutehtävistä
- Sosiaalisen kasvun tukeminen
- Varhainen puuttuminen oppimisvaikeuksiin
- Monipuolisiin työtapoihin ohjaaminen
- Oman koulun ammatteihin tutustuminen

Painopisteet vuosiluokilla 3-6

- Enenevään vastuuseen koulutyöstä ja opiskelusta kannustaminen
- Itsearviointin harjoittelu
- Monipuolisiin työmenetelmiin ohjaaminen
- Tiedonhankinnan valmiuksien kehittäminen
- Omien vahvuuksien löytämien oppijana
- Työelämään ja ammatteihin tutustuminen (esim. vanhempien ammatit, oman kunnan työelämä, mahdolliset vierailut lähiyrityksissä)
- Kuudennelta seitsemännelle luokalle siirtymisen tukeminen

Painopisteet vuosiluokilla 7-9

- Itsetuntemus
- Oppimisen taidot
- Valinnaisuus ja tulevaisuuden suunnittelu
- Työelämätietous ja -taidot
- Opiskelu-, ammatti- ja uraohjaus

Ohjauskeskustelut

Henkilökohtaista ohjausta annetaan jatkuvasti, pääpaino 7. ja 9.luokilla. Ohjauksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjauskeskustelujen tavoitteena on saada aikaan realistinen käsitys omista kyvyistä ja mahdollisuuksista sekä oppilaalle että huoltajille. Oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevien oppilaiden kohdalla huomioidaan myös oppilaiden oppimisen ja opiskelun tuen tarpeet antaen tietoa sekä oppilaalle että huoltajalle tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa ja muista tukimuodoista.

Ohjausta annetaan aina tarpeen mukaan – nuoren ohjauksen tarve on yksilöllistä ja opinto-ohjaajat pyrkivät tarjoamaan ohjauskeskusteluaikojia niin paljon kuin ohjattava kokee tarpeelliseksi.

Tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta annetaan 8. ja 9. luokilla oppilaille, jotka tarvitsevat perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tehostettua tukea. Tällöin painopisteinä ovat oppilaan jatko-opintovalmiuksien kehittäminen ja ohjaaminen oppilaalle sopiviin jatko-opintoihin. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti opinto-ohjaaja oppilaanohjauksen tavoitteiden ja sisältöjen näkökulmasta. Tehostetussa henkilökohtaisessa ohjauksessa oppilaalle laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma.

Ryhmä- ja vertaisryhmäohjaus

Oppilaat saavat ohjausta myös ryhmä-, pienryhmä- ja vertaisryhmäohjauksena. Ryhmäohjaus tapahtuu oppilaanohjauksen tuntien puitteissa luokkamutoisena ohjauksena ja vertaisryhmäohjausta hyödynnetään esimerkiksi lukion ainevalintakorttien täytön ja pääsykoeohjauksen yhteydessä. Tällöin saman asian parissa ohjausta tarvitsevat oppilaat ovat pieninä ryhminä ohjattavina saaden ohjausta sekä toinen toisiltaan että opinto-ohjaajalta. Ohjauksen pienryhmiä muodostetaan aina tarpeen mukaan.

Oppitunnit

Oppilaanohjauksen oppitunnit tukevat henkilökohtaista ohjausta. Myös henkilökohtainen ohjaus pyritään järjestämään siten, että se tukee oppituntien sisältöä. Oppilaanohjausta on seitsemännellä luokalla kolmessa jaksossa yksi oppitunti viikossa, kahdeksannella luokalla kolmessa jaksossa yksi oppitunti viikossa sekä yhdeksännellä luokalla koko lukuvuoden yksi oppitunti viikossa. Oppituntien sisällöt rakentuvat uuden opetussuunnitelman mukaisesti. Oppituntien ja ohjauksen työtavat ovat monipuolisia ja ajanmukaisia.

Oppilaanohjauksen oppitunneille on mahdollista yhdistää erilaisia teemoja käsitteleviä oppitunteja, esimerkiksi ryhmäytymiseen, kiusaamisen ehkäisyyn jne. liittyen. Oppitunneilla käytetään myös mahdollisuuksien mukaan asiantuntija vierailijoita sekä tehdään yhteistyötä muidenkin oppiaineiden kanssa. Lisäksi opinto-ohjaajat voivat vierailla muiden aineiden oppitunneilla tarpeen vaatiessa.

Ohjausympäristöt

Ohjausta tapahtuu kaikessa koulun toiminnassa. Pääasialliset ohjausympäristöt ovat oppitunneilla ja opinto-ohjauksessa.

Tulevaisuudessa oppilaanohjauksen työkaluja on yhä enemmän käytössä sähköisessä muodossa, ja niiden hyödyntäminen tarkoituksenmukaisesti edesauttaa oppilaiden omatoimisuutta ja valmiutta omien asioidensa hoitamiseen. Tiedotuskanavana käytetään Wilmaa aktiivisesti. Opinto-ohjaajat voivat hyödyntää myös muita kommunikointikanavia, kuten sosiaalista mediaa. Oppilaanohjauksessa hyödynnetään sähköisiä kanavia aktiivisesti ja se on muuttuvan koulutus- ja työelämäkentän kannalta merkityksellistä. Yhtenä oppimisalustana toimii pedanet.

Ohjauksessa käytetään erilaisia työtapoja monipuolisesti ja tilanteen mukaisesti. Yksilölliset ja ryhmän tarpeet ja valmiudet huomioidaan ohjaustilanteissa. Käytettyjä ohjausmuotoja ovat henkilökohtainen ohjaus, jossa syvennyttään yksilöllisiin koulutukseen, tulevaisuuteen ja muuhun elämäntilanteeseen liittyviin kysymyksiin sekä luokkamuotoinen ohjaus. Joustavat ohjausryhmät ja vertaisohjaus huomioidaan ja pyritään ottamaan käyttöön ohjauksessa.

Ohjaus on jatkumo, ja sitä on tarjolla läpi opiskeluajan. Myös huoltajat voivat halutessaan ja tarpeen mukaan osallistua ohjaukseen ja heille annetaan tilaisuuksia neuvotella oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä opettajan, opinto-ohjaajan, oppilaan ja huoltajan yhteisissä tapaamisissa.

TYÖN- JA VASTUUNJAKO OHJAUKSESSA

Ohjauksen asiantuntijana toimivat opinto-ohjaajat, mutta jokainen henkilökunnan jäsen tekee ohjaustyötä. 1.-6. luokkalaisten ohjauksen toteuttaa pääasiallisesti luokanopettaja. Aineenopettajan rooli työelämään ja tulevaisuuden opintoihin ohjaamisesta oman oppiaineensa näkökulmasta on merkittävä. Aineenopettaja vastaa oman aineensa oppimisen ohjaamisesta sekä vahvistaa opiskelu- ja työelämätaitoja ja -tietoja omassa aineessaan.

Oppilaanohjaus jaetaan henkilökohtaisen kasvun tukemiseen, opintojen ohjaukseen ja uraohjaukseen. Henkilökohtaisen kasvun tukemiseen osallistuvat kaikki koulun henkilökuntaan kuuluvat. Kasvatuksellisella ohjauksella tuetaan oppilaan yksilöllisen kehittymisen lisäksi hänen kasvuaan ryhmän jäsenenä sekä sosiaalistumistaan koulutyöhön ja kouluympäristöön (esim. oppilaskunta- ja tukioppilastoiminta). Henkilökohtaisen kasvun tukeminen tapahtuu päivittäisen työskentelyn yhteydessä, tiiviissä yhteistyössä vanhempien ja koulun muiden toimijoiden kanssa. Opintojen ohjaamisesta vastaavat luokan/aineenopettajat yhteistyössä erityisopettajan kanssa. Oppilaan opetuksellinen ohjaus tarkoittaa oppimisen käytännön tukemista, opiskelutaitojen opettamista, opiskelun suunnittelun ja ratkaisujen tekemisen harjoittelua ja oman oppimisen arviointia yhdessä opettajan kanssa. Sujuvan opiskelun turvaamiseksi oppilasta tulee ohjata etsimään omia vahvuuksiaan oppijana. Oppilasta ohjataan vastuulliseen suhtautumistapaan koulutyötä kohtaan. Häntä totutetaan monipuolisiin työtapoihin ja tiedonhankintaan. Käytännössä kasvatuksellinen ja opetuksellinen ohjaus liittyvät toisiinsa. Päävastuu ura- ja jatko-opinto-ohjauksen suunnittelusta ja organisoinnista on opinto-ohjaajilla. Uraohjauksen merkitys ja yhteistyö työ- ja elinkeinoelämän kanssa painottuu perusopetuksen vuosiluokille 7-9.

Oppilas

on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva jäsen, joka arvioi omaa oppimistaan ja toimintaansa. Hän kantaa oman vastuunsa kouluyhteisön jäsenenä. Oppilas osallistuu perusopetukseen ja suorittaa tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyy asiallisesti. Hän osallistuu säännöllisesti koulutyöhön. Oppilaan vastuu ilmenee reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihinsa ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena.

Huoltaja

ohjaa ja tukee lastaan/nuortaan onnistumaan koulutyössään. Huoltajan velvollisuus on huolehtia lapsen säännöllisestä koulunkäynnistä ja huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Hän osallistuu lastaan/nuortaan koskeviin yhteisiin tapaamisiin (vanhempainvartit, arviointikeskustelut, oppilashuollolliset palaverit) ja mahdollisuuksien mukaan lapsensa/nuorensa koulutyöhön liittyviin tilaisuuksiin (vanhempainillat, vanhempaintoimikunta).

Rehtori

vastaa koulun toiminnasta kokonaisuudessaan sekä luo opetukselle ja oppilaanohjaukselle toimintaedellytykset. Rehtorin vastuulla on taata ohjaukselle riittävät resurssit. Rehtori huolehtii, että oppilailla on mahdollisuus saada ohjausta opetussuunnitelman mukaisesti, oppilaan oikeus henkilökohtaiseen ohjaukseen toteutuu ja ohjaukseen osallistuvilla on siihen mahdollisuus. Rehtori osallistuu ohjauksen suunnitteluun ja huolehtii oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelman tiedottamisesta oman koulun välle yhteistyössä opinto-ohjaajan kanssa. Rehtori vahvistaa yhteistyössä oppilaanohjaajan ja erityisopettajan kanssa suunnittelemansa luokkajaot ja päättää mahdollisista luokkasiirroista. Koulukohtaisissa ohjaussuunnitelman tarkennuksissa voidaan täsmentää rehtorin ja apulaisrehtorin työnjako ohjauksen suhteen.

Oppilaanohjauksen lehtori (opinto-ohjaaja) ja sivutoiminen opinto-ohjaaja

ovat oppilaanohjauksen ja ohjauksen asiantuntijoita koulussa. Heillä on päävastuu oppilaanohjauksen suunnittelusta, toteuttamisesta ja kehittämisestä ja oppilaanohjauksen opetuksesta ja toteuttamisesta vuosiluokilla 7 - 9. Opinto-ohjaajien tehtäviin kuuluu oppilaan kasvun tukeminen, oppimisen ohjaaminen ja urasuunnittelu. Opinto-ohjaajat ohjaavat ja tukevat oppilaiden koulunkäyntiä yhteistyössä oppilaan, huoltajien, luokanvalvojien, aineenopettajien, oppilashuollon henkilöstön ja koulun muiden

toimijoiden kanssa. Itsetuntemus, ammattien ja työelämän tuntemus sekä ajankohtainen tieto perusopetuksen jälkeisistä vaihtoehtoista ja jatko- opinnoista ovat oppilaan tulevaisuuden ja urasuunnittelun perusta, joiden ohjaus on koulussa opinto-ohjaajan vastuualuetta. Opinto-ohjaaja vastaa päättöluokkalaisten henkilökohtaisista ohjauskeskusteluista jatko-opintoihin ja uravalintoihin liittyvissä asioissa.

Opinto-ohjaajien työtapoja ovat oppilaanohjauksen tunnit, vertaisryhmäohjaus, ryhmäkohtainen ohjaus, ohjauskeskustelut ja tiedottaminen muuttuvista koulutus- ja työelämän mahdollisuuksista sekä moniammatillinen yhteistyö koulun sisällä ja koulun ulkopuolella mm. eri koulujen, oppilaitosten ja työelämän edustajien kanssa.

Opinto-ohjaajat huolehtivat valinnaisaineiden valintoihin liittyvistä asioista ja 7. luokkien valmistelusta yhdessä rehtorin, kuraattorin ja erityisopettajan kanssa. Opinto-ohjaajat ohjaavat oppilaiden työelämään tutustumisen. Ohjausprosessin aikana, mahdollisesti jo vuosiluokalla 8, opinto- ohjaaja järjestää oppilaille mahdollisuuksia hankkia kokemuksellista tietoa työelämästä, eri koulutusvaihtoehtoista ja oppilaitoksista (vierailut, koulutuskokeilut). Opinto-ohjaajat ohjaavat ja tukevat oppilaita yhdessä muiden ohjaukseen osallistuvien kanssa siirtymävaiheissa ja koulutuksen nivelkohdissa. Opinto-ohjaajat tekevät yhteistyötä huoltajien kanssa oppilaan opiskeluun, peruskoulun jälkeisiin opiskeluvaihtoehtoihin ja urasuunnitteluun liittyvissä asioissa. He tiedottavat valinnan mahdollisuuksista ja niiden merkityksestä oppilaan tulevaisuudelle (vanhempainillat, Wilma-tiedotteet). Päättöluokalla olevien tehostetun tuen, erityisen tuen ja erityistilanteissa olevien oppilaiden opinto-ohjaajan antamassa ohjauksessa korostuu oppilaan valmistautuminen jatko-opintoihin ja tarvittaessa tuettu siirtyminen peruskoulun jälkeisiin opintoihin. Opinto-ohjaajat tekevät ennaltaehkäisevää yksilökohtaista ja yhteisöllistä oppilashuoltotyötä.

Opinto-ohjauksen lehtori on päävastuussa yhteishaun ja perusopetuksen jälkeisten vaihtoehtojen järjestelyistä sekä oppilaidensa sijoittumisen seuraamisesta. Hän huolehtii jälkiohjauksesta yhteishaun tulosten tultua yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa sekä on tarvittaessa yhteydessä kaupungin etsivään nuorisotyöhön. Oppilaanohjauksen lehtori ja erityisopettaja huolehtivat yhdessä tiedon välittämisestä siirryttäessä toiselle asteelle ja muihin perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Opinto-ohjaajat tekevät aktiivisesti yhteistyötä kaupungin muiden opinto-ohjaajien, toisen asteen oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien sekä työelämän kanssa.

Luokanopettaja

vastaa luokkansa oppilaanohjauksen suunnittelusta ja toteutuksesta. Hän seuraa, ohjaa ja tukee oppilaiden koulunkäyntiä oppilasta opettavien opettajien sekä muun henkilöstön kanssa. Luokanopettaja luo luokkaansa myönteistä yhteishenkeä ja tekee koulun toimintatapoja tutuksi oppilailleen. Vuosiluokkien 1-6 aikana luokanopettaja ohjaa oppilaita opiskelutaidoissa ja oppiainevalinnoissa sekä selvittää oppilaidensa tuen tarpeet. Luokanopettaja suunnittelee ja toteuttaa tukitoimet yhteistyössä oppilaan, muiden oppilasta opettavien opettajien, tarvittaessa koulun muun henkilökunnan ja oppilas- huollon ammattihenkilöiden kanssa. Luokanopettajan tekee yhteistyötä esi- ja perusopetuksen opettajien sekä oppilasta ohjaavien henkilöiden kanssa siirtymävaiheissa sekä tarvittaessa aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstön kanssa. Luokanopettaja käy säännöllisesti arviointikeskusteluja ja vanhempainvartit oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Luokanopettajan antama ohjaus eri oppiaineissa on tarkennettu opetussuunnitelman vuosiluokkakokonaisuuksien osissa.

Luokanvalvoja

huolehtii luokkansa ryhmäytymisestä ja luo myönteistä yhteishenkeä luokkaan. Luokanvalvoja tehtäviin kuuluu yhteistyö oppilaiden, huoltajien, muiden opettajien ja tarvittaessa oppilashuollon henkilöstön kanssa luokkansa koulunkäyntiin liittyvissä asioissa.

Luokanvalvoja seuraa vuosiluokilla 7-9 luokkansa oppilaiden opiskelun etenemistä ja koulunkäynnin säännöllisyyttä sekä selvittää poissaolojen syyt yhteistyössä huoltajien kanssa. Hän ottaa tarvittaessa yhteyttä oppilaaseen, huoltajaan, aineenopettajaan ja/tai opinto-ohjaajiin. Luokanvalvoja käynnistää tarvittaessa pedagogisen arvion ja pedagogisen tuen selvityksen tekemisen yhteistyössä oppilaan ja huoltajan sekä aineenopettajanhenkilöstön kanssa.

Opettaja/Aineenopettaja

on oppiaineensa opetuksen ja pedagogisen ohjauksen asiantuntija. Hän luo myönteistä ja turvallista opiskeluilmapiiriä sekä huolehtii oppiaineensa opiskeluryhmän ryhmäytymisestä oppitunneilla. Opettaja vastaa oppiaineensa opettamisesta ja oppimisen sekä opiskelutekniikan ohjaamisesta. Lisäksi hän tiedottaa oppilaita oman oppiaineensa sisältöjen yhteyksistä työelämään. Opettaja seuraa ja arvioi oppilaan oppimista, opiskeluun ja oppitunneille osallistumista, jaksamista ja on yhteydessä tarvittaessa huoltajiin ja luokanvalvojaan. Opettaja kartoittaa opettamansa oppiaineen liittyvät tuen tarpeet oppilaalla. Hän osallistuu tukitoimien suunnitteluun ja toteutukseen yhteistyössä oppilaan, huoltajan, erityisopettajan ja tarvittaessa muiden oppilasta opettavien opettajien ja muun henkilökunnan kanssa. Opettajan antama ohjaus eri oppiaineissa on tarkennettu opetussuunnitelman vuosiluokkien osissa. Vuosiluokilla 7-9 kaikkien eri oppiaineiden ohjaus löytyy kyseisten oppiaineiden ainekohtaisista kuvauksista alaotsikolla; Ohjaus, eriyttäminen ja tuki oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9.

Erityisopettaja

on erityisopetuksen asiantuntija koulussa. Hän osallistuu oppimiseen liittyvien haasteiden ennaltaehkäisyyn, tunnistamiseen, tukitoimien suunnitteluun ja tuen toteutukseen yhteistyössä oppilaan, huoltajan, muiden oppilasta opettavien opettajien, koulun muun henkilökunnan ja oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa. Erityisopettaja osallistuu ryhmäjakojen valmisteluun yhdessä opinto-ohjaajan ja rehtorin kanssa. Erityisopettaja vastaa hänelle kuuluvien pedagogisten asiakirjojen laatimisesta yhdessä oppilasta opettavien opettajien kanssa tuen eri vaiheissa. Erityisopettaja vastaa omalta osaltaan pedagogisten asiakirjojen siirtämisestä oppilaan siirtyessä toiselle opettajalle koulun sisällä, oppilaan vaihtaessa koulua perusopetuksessa ja oppilaan siirtyessä perusopetuksesta perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Hän tekee yhteistyötä perusopetuksen päättövaiheessa tehostettua ja erityistä tukea saavien oppilaiden jatko-opintojen suunnittelussa oppilaan, huoltajien ja opinto-ohjaajan kanssa. Erityisopettaja osallistuu koulun oppilashuoltotyöhön.

Koulunkäynninohjaaja

tukee oppilaiden työskentelyä yhteistyössä opettajien kanssa. Hänen tavoitteenaan on tukea ja ohjata oppilasta mahdollisimman itsenäiseen työhön oppilaan ikätason ja omien edellytysten mukaisesti.

Koulusihteeri

huolehtii ohjauksen tukena olevista oppilashallintojärjestelmistä, kuten oppilasrekisteri ja oppilastietojen siirrosta yhteishakurekisteriin. Koulusihteeri ohjaa esim. Wilman tunnuksiin liittyvissä asioissa, koulumatkaan liittyvissä asioissa ja koulun oppilasta koskevissa vakuutusasioissa.

Koulun muu henkilökunta, oppilashuollon henkilöstö ja koulutuspalveluiden henkilöstö

tukee ja ohjaa oppilaan koulutyön sujumista ja koulun kasvatustavoitteita oman toimenkuvansa mukaisesti.

Tukioppilas

luo iloista ja kannustavaa ilmapiiriä oppilaiden kesellä. Hän tukee yhdessä tukioppilaanohjauksesta vastaavan opettajan kanssa etenkin 7.-luokkalaisten sopeutumista uuteen luokkaan ja kouluyhteisöön.

NIVELVAIHEET

Esikoulusta alakouluun siirryttäessä tiedonsiirto ja nivelvaiheyhteistyö tapahtuu yhdessä esikoulun opettajan, ensimmäisen luokan opettajan ja oppilashuollon kanssa rehtorin johdolla.

Siirtymää alakouluun tuetaan järjestämällä tutustumispäiviä sekä tuomalla tietoa koulusta. Ensimmäisen luokan oppilaat kertovat esikoululaisille, millaista koulussa oleminen on.

Erityisen tuen oppilaiden kohdalla tuleva ekaluokan opettaja kutsutaan eskarin kevään vanhempainvartiin.

Alakoulusta yläkouluun siirryttäessä rehtori, opo, psykologi, terveydenhoitaja ja kuraattori tekevät yhteistyötä alakoulun opettajan ja muun henkilökunnan kanssa esimerkiksi tiedonsiirtopalaverin.

Tukioppilaat vierailevat kuudesluokkalaisten luona alkukeväästä.

Tulevien 7. luokkalaisten minikoulupäivä, ryhmäytymispäivä ja vanhempainilta keväällä.

Yhteisen ohjausvastuun merkitys korostuu erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten kohdalla. Koulun sisäisen yhteisen ohjauksen kielen löytäminen juuri lasten ja nuorten takia on tärkeää. Ohjaus kestää koko alakoulun ajan, mutta erityistä huomiota kiinnitetään nivelvaiheisiin eli koulun aloitukseen, siirtymiseen alkuopetuksesta kolmannelle luokalle, pienluokalta suurempaan ryhmään tai päinvastoin, siirtymiseen kuudennelta yläkouluun.

Opetuksen poikkeusjärjestelyt ja ohjaus

Mikäli oppilaan opetus päätetään järjestää toisin, käyvät rehtori, erityisopettaja, opinto-ohjaajat ja aineenopettajat luokanvalvojan / luokanopettajan kanssa läpi sellaiset toimintatavat, joilla pystytään varmistamaan oppilaan mahdollisuus opiskella olennaisimmat oppiainesisällöt sinä aikana, kun opiskelu on luokkamuotoisesta yleisopetuksesta poikkeavaa. Jatko-opintohaun edellyttämä perusopetuksen suorittaminen ja realistinen tulevaisuudensuunnittelu edellyttää henkilökohtaista ohjausta myös

niiden oppilaiden osalta, jotka eivät osallistu oppitunneille tai ohjauskeskusteluihin kouluajalla ja koulutiloissa.

Yhteistyö jatko-opintoihin ohjaamisessa

Tavoitteena on saada jokaiselle perusopetuksen päättävälle nuorelle jatko-opintopaikka. Tässä tärkeässä tehtävässä moniammatillinen yhteistyö niin koulun sisällä aineenopetuksen, kuraattorin, koulu-terveydenhoitajan, erityisopetuksen ja oppilaanohjauksen välillä kuin yhteistyö koulun ulkopuolisten toimijoidenkin kanssa on avain asemassa, ja sitä täytyy kehittää aktiivisesti.

Yhteishaussa ilman opiskelupaikkaa jääneisiin oppilaisiin otetaan yhteyttä heti tulosten tultua. Oppilaan kanssa tehdään haku jatkokoulutukseen joko jatkuvan haun tai lisäopetus- ja Valmahaun kautta. Jatko-opinto-ohjausta toteutetaan erityisen systemaattisesti tehostettua henkilökohtaista ohjausta tarvitsevien oppilaiden kohdalla. Opinto-ohjaaja seuraa myös jatko-opintojen aloittamista / jatko-opintopaikan vastaanottamista Valpaspalvelun avulla. Ja pyrkii tukemaan ja ohjaamaan, ettei kukaan oman paikkakunnan peruskoulun päättäneistä alle 18-vuotiaista nuorista (2015 syntyneistä alkaen) jättäisi oppivelvollisuuttaan suorittamatta. Opinto-ohjaaja tekee tiivistä yhteistyötä myös etsivän nuorisotyöntekijän kanssa, jonka asiakkaiksi 18 vuotta täyttäneet koulupudokkaat siirtyvät.

TYÖSKENTELY MONIALAISISSA VERKOSTOISSA

Tarkoituksenmukainen ja tehokas oppilaanohjaus edellyttää monialaista verkostomaista työskentelyä sekä koulun sisällä että koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Koulun sisäiset verkostot

Peruskoulun moniammatillinen yhteistyöverkosto koostuu oman oppilaitoksen sisällä rehtorin, apulaisrehtorin, erityisopettajien, opettajien, koulunkäyntiavustajien, kuraattorin, psykologin ja terveydenhoitajan muodostamasta asiantuntijuudesta. Oppilaanohjaajat tekevät tiivistä yhteistyötä myös luokanvalvojien kanssa. Oppilaanohjaaja vastaa ohjauksesta, mutta ohjaustyö on osa jokaisen koulussa työskentelevän tehtävä.

Koulun ulkopuoliset verkostot

Koulun ulkopuolinen monialainen yhteistyöverkosto pitää sisällään toisen asteen ohjaustoiminnan henkilöt, opinto-ohjaajat, erityisopettajat, kuraattorit, psykologit sekä sosiaali- ja nuorisotoimen toimijat. Lisäksi paikalliset yritykset, pankit ja muut työelämän ja yhteiskunnan toimijat ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita. Siihen ohjaa myös uusi opetussuunnitelma. Ohjauksessa koulun ulkopuolisia verkostoja hyödynnetään tekemällä vierailuja ja kutsumalla vierailijoita sekä esimerkiksi työelämään tutustumisessa. Koulun ulkopuolisia verkostoja ja näiden tarjoamia tärkeitä lasta ja nuorta ohjaavia tietoja ja kokemuksia esimerkiksi työelämästä ja yhteiskunnasta hyödyntävät oppilaanohjaajan lisäksi mm. luokanopettajat ja aineenopettajat.

KODIN JA KOULUN YHTEISTYÖ OHJAUKSESSA

Onnistunut ohjaus edellyttää yhteistyötä kodin ja koulun välillä. Pääasiallisesti ohjaavaa kodin ja koulun yhteistyötä tekevät luokanopettaja tai luokanvalvoja sekä opinto-ohjaaja. Opinto-ohjauksessa

kodin ja koulun välinen yhteistyö korostuu yhdeksännellä luokalla, kun tehdään jatko-opintosuunnitelmaa.

Arviointikeskustelut

Arviointikeskustelut ovat kodin ja koulun yhteistyön toteuttamistapa ja merkittävä ohjauksen muoto, jonka toteuttaa luokanopettaja. Arviointikeskustelukaavakkeessa oppilas reflektoi vuosittain omaa oppimistaan, opiskelutapojaan ja –taitojaan.

Vanhempainillat

Vanhempainillat ovat toimiva tapa kodin ja koulun yhteistyön toteuttamiseen. Opinto-ohjaajat suunnittelevat ja toteuttavat yläkoulun vanhempainiltoja yhdessä muiden koulun toimijoiden kanssa. Alakoulun vanhempainilloista vastaavat rehtori ja luokanopettajat.

Yhteishakuilta

Yhdeksänsien luokkien oppilaille sekä heidän vanhemmilleen järjestetään jatko-opintosuunnitelman tueksi Yhteishakuilta, jossa alueen toisen asteen koulutukset esittäytyvät.

Wilma

Wilma on pääasiallinen viestikanava myös ohjaukseen liittyen kodin ja koulun välillä. Lisäksi yhteydenpitoa hoidetaan sähköpostitse ja puhelimitse.

Henkilökohtaiset tapaamiset

Henkilökohtaisia tapaamisia ohjaukseen liittyen järjestetään tarvittaessa huoltajien kanssa. Jokaisella huoltajalla on halutessaan ja tarpeen mukaan mahdollisuus olla mukana yhdeksännen luokan ohjauskeskustelussa, mutta oppilaalle tarjotaan lisäksi henkilökohtainen ohjausaika.

TYÖELÄMÄYHTEISTYÖ JA TYÖELÄMÄÄN TUTUSTUMISEN JÄRJESTELYT

Haapaveden yläkoulun oppilaat ovat TET-harjoittelussa kahdeksannella ja yhdeksännellä luokalla viikon kummallakin vuosiluokalla. Oppilaat hankkivat itse TET-harjoittelupaikan, ja oppilaanohjaaja auttaa tarvittaessa. Oppilaanohjaaja vierailee harjoittelupaikoilla mahdollisuuksien mukaan. TET-jakso myös arvioidaan työpaikkojen edustajien toimesta ja oppilaat saavat jaksosta todistuksen, jota voi hyödyntää esimerkiksi kesätyöpaikkoja haettaessa. Oppilaat myös arvioivat omaa toimintaansa ja oppimaansa TET-jakson aikana sekä päätyttyä. Oppilaanohjaaja vastaa TET-jaksojen koordinoimisesta.

Uuden opetussuunnitelman tavoitteissa on laaja-alaisen osaamisen lisääminen, joka ohjaa kehittämään työelämätaitojen ja yrittäjyyden taitoja. Näitä taitoja harjoitellaan oppilaanohjauksen ja myös muiden aineiden oppitunneilla. Haapaveden yläkoulussa työelämäyhteistyötä toteutetaan laajasti eri oppiaineissa. Työelämätaitoja ja –valmiuksia kehitetään yhteistyössä myös muiden oppiaineiden ja työelämän edustajien kanssa. Näistä esimerkkeinä Asiantuntija vierailut, TET-infot 8 lk:lla ja 9 lk:lla, Ajokortti työelämään koulutus 9 lk:lle ja Työelämä MOK 9 lk:lla.